

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ.

Περὶ δημοσιεύσεως καὶ συντάξεως νόμων εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Εἰς Ἀγγλίαν δὲν ὑπάρχει νόμος περὶ δημοσιεύσεως τῶν νόμων, Κατὰ τὸ δικαστικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλίας, ἐπικρατοῦσι μὲν δύο εἶδη νόμων. α. οἱ ἐκπηγάζοντες ἀπὸ τὸ Νομοθετικὸν σῶμα, ὀνομαζόμενοι statute law β. οἱ περιλαμβάνοντες τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀνωτάτων δικαστηρίων καλούμενοι the common law ἢ κοινὸς νόμος· ἀλλὰ μήτε τὸ κοινοβούλιον, μήτε τὰ ἀνώτατα δικαστήρια δὲν νομίζουν χρέος των, τὴν δημοσίευσιν τῶν πράξεών των· καὶ τόσοι ὀλίγοι ἐφρόντισαν μέχρι τοῦδε περὶ τούτου, ὥστε δὲν ὑπάρχει κυβερνητικὸν ὄργανον γνωστοποιοῦν αὐτὰς ἐπισήμως καὶ ὡς πρόσταγμα κυριαρχικόν. Ὁ λαὸς συλλέγει μὲν τινα κομμάτια νομοθεσίας ἄσχετα καὶ ἀσυνάρτητα πρὸς ἄλληλα, λαμβάνει γνῶσιν τινῶν τεμαχίων κατακερματισμένων τοῦ ἰδίου του ἔργου, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ὀφείλει εἰς τὴν φροντίδα τῆς κυβερνήσεως ἢ τῶν Βουλῶν· ἀλλὰ εἰς τὰς ἀνεπισήμους προσπάθειας ἰδιωτῶν τινῶν· καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν κερδοσκοπίαν καὶ εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις.

Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς διαβεβαιώσεώς μας, ἃς ἐπεξεργασθῶμεν πρῶτον τὸ Νομοθετικὸν σῶμα. Μεταξὺ τῶν νομοδιδασκάλων Ἀγγλῶν εἶναι παραδεδεγμένον ἀξίωμα παράλογον μὲν, ἐμφαίνον δὲως τὴν φρονοῦν αὐτοὶ περὶ τῆς ὑπεριόριζου δυνάμεως τοῦ Νομοθετικοῦ. "Τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον δύναται τὰ πάντα, ἐκτὸς τοῦ νὰ μεταβάλλῃ ἄνδρα, εἰς γυναῖκα καὶ γυναῖκα εἰς ἄνδρα." Ἀλλὰ τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον ἐνδεδυμένον μὲ τὴν παντοδυναμίαν του δὲν ἦτον πώποτε λογικόν, διότι δὲν παρέλαβε πώποτε σύμβουλον τὸν ὀρθὸν λόγον. Ἐπειδὴ ἡ γνωστοποίησις τῶν νόμων εἶναι ὁ πρῶτος ἀναγκαῖος ὅρος τῆς ἰσχύος των, τὸ κοινοβούλιον ὀφείλει νὰ εὕρῃ τὰ προσφορώτερα μέσα τῆς κοινο-

ποιήσεως καὶ πώποτε, νομίζομεν, δὲν ἡσχολήθη περὶ τοῦ-
του. Ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τῶν Σχολείων ὁμιλῶν περὶ
δημοσιεύσεως, ὡς ἀναγκαιοτάτης διὰ τὸ κύρος τῶν νόμων,
ἀποφαίνεται σπουδαιότατα, ὅτι ἡ ἐπίσημος δημοσίευσίς
θεσπίσματος τοῦ κοινοβουλίου, δὲν εἶναι ἀναγκαῖα διὰ νὰ
παραλάβῃ αὐτὸ ἰσχὺν νόμου· καὶ εἶναι ἀξιοπαρατήρητον ὅτι
ὡς λόγον τῆς γνώμης του προβάλλει, τὸ ὅτι " ἐν ἀντίτυπον
,, ἐκάστου θεσπίσματος τυπώνεται συνήθως εἰς τὴν βασι-
,, λικὴν τυπογραφίαν πρὸς γνῶσιν ὅλο κλήρου τοῦ
,, λαοῦ." Ἀλλὰ τὸ ἐξαιρετικὸν προνόμιον τῆς δημοσιεύσεως
τῶν νόμων οἱ ὅποιοι δὲν ἤμποροῦν νὰ μένουν ἄγνωστοι εἰς τὸν
λαὸν χωρὶς νὰ τὸν ἐκθέσωσιν εἰς σπουδαιοτάτους κινδύνους,
εἶναι προνόμιον ἀπὸ τὸ ὅποιον, καθὼς ἐφ' ὅλων τῶν μονο-
πωλίων ὠφελεῖται ὁ κάτοχος, ἐμποδίζων τὴν ἠθικὴν διά-
πλασιν τοῦ πένητος καὶ λεηλατῶν τοῦ πλουσίου τὸ πονη-
γεῖον. Ὁ προνομιοῦχος ἐκδότης τῶν νομοθετικῶν δογμά-
των, δὲν εἶναι μῆτε ὑπάλληλος τῆς κυβερνήσεως, μῆτε
λειτουργὸς τῶν Βουλῶν καὶ ἴσως μῆτε ἐξετέλεσε πώποτε
χρέη γραμματέως εἰρηνοδικείου· ἀλλ' ἀγαθὸς τις βιομήχα-
νος, ὁ ὅποιος πωλεῖ μὲ ὠφέλειαν 1,000 C/g τὴν φιλαν-
θρωπικὴν φροντίδα τοῦ νὰ διασπείρῃ εἰς τὸν λαὸν, κλάδον
σπουδαιότατον τῶν χρησίων γνώσεων. Ὁ μόνος
του σκοπὸς εἶναι τὸ κέρδος· διὰ τοῦτο ὑποβάλλει τὰς ἐρ-
γασίας του εἰς τὰς περιπετείας τῆς ἀγοραπωλησίας καὶ
ἐνῶ ἔχει δι' ἐπισήμου διορισμοῦ τὴν ἐπιχείρησιν τῆς τυπώ-
σεως καὶ τῆς πωλήσεως τῶν νόμων, διαταγμάτων, ἀποφά-
σεων, ἐδίκτων, κανονισμῶν καὶ θεσπισμάτων τῶν τριῶν
Ἡνωμένων Βασιλείων, εἶναι ἐλεύθερος πάσης ἐπιβλέψεως,
πάσης ἐξετάσεως καὶ πάσης εὐθύνης. Καὶ ἐν τούτοις ἀνε-
ρευνῶν τις, δὲν εὐρίσκει διαφορὰν οὐσιώδη μεταξὺ τοῦ
προνομίου τούτου καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκδίδειν χαρ-
τονόμισμα!

Τὸ δὲ παραδοξότατον τῆς μισθωτῆς ταύτης δημοσιεύσεως
εἶναι, ὅτι διὰ τῆς τυπώσεως ἐν τῇ βασιλικῇ τυπογραφίᾳ,
δὲν βεβαιοῦται ἡ ἐπίσημος ἀκρίβεια τοῦ τυπωνομένου νό-

μον. Οἱ δικασταὶ ἐπιτρέπουν μὲν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ, ὅσάκις πρόκειται νὰ λάβουν γνῶσιν τοῦ περιεχομένου ἐντὸς θεμελιώδους τινος νόμου· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει νόμος διατάττων τὴν ἀποδοχὴν τῆς συλλογῆς ταύτης, διότι δὲν θεωρεῖται ὡς ἀκριβὴς καὶ ἐπαγγελματικὴ· οἱ δικασταὶ λοιπὸν, ἐξ ἰδίας των ἐξουσίας, ἀποδέχονται τὰ κείμενα ταῦτα καὶ διὰ λόγον τῷ ὄντι ἀξιοπαρατήρητον, ἐκτεθέντα ἀπὸ ἀνδρᾶ ἐπίσημον τὸν πρῶτον Λόρδον, Βαρόνον Ζιλβέρτ. " Τὸ βιβλίον τῶν νόμων statute book τυπωνόμενον, λέγει, ὁ διάσημος οὗτος νομοδιδάσκαλος, ἡμπορεῖ νὰ βεβαιώσῃ τὸ κύρος τῶν γενικῶν πράξεων τοῦ κοινοβουλίου· οἱ τυπωμένοι νόμοι δὲν εἶναι μὲν ἀντίγραφα ἀκριβῆ καὶ ἐπίσημα τῶν πρακτικῶν τοῦ κοινοβουλίου· ἀλλ' ἐπειδὴ, καθεὶς ὑποτίθεται ὅτι γνωρίζει τὸν νόμον, ἐπιτρέπεται τὸ νὰ ἐπικαλεῖται τις τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐκδομένων νόμων, διότι περιέχουν ὅ,τι λογιζέται ὡς ἐντυπωμένον ἤδη εἰς τὸν νοῦν ἐκάστου. "

Κατὰ τὸν περίφημον τοῦτον συγγραφέα, οἱ ὀρκωτοὶ καὶ δικασταὶ, συμφώνως μὲ τοὺς ὀρκους των καὶ μὲ τὰ τεκμήρια τοῦ νόμου, ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ σπουδάζωσι, τοὺς νόμους καὶ τὰ δόγματα τοῦ κοινοβουλίου, μ' ὅλον ὅτι οἱ διάδικοι δὲν δύνανται νὰ κάμουν παράθεσιν αὐτῶν, καθ' ἃς περιπτώσεις ἐπικαλοῦνται τὴν ἐφαρμογὴν των. Πρὸ τῆς καταργήσεως τῆς ἀγωγῆς κακοδικείου ἐναντίον τῶν ὀρκωτῶν διὰ ψευδῆ ἐτημυγορίαν, ἐδίνατό τις, παραδ. χάριν, ἐνάγων ἐπὶ τούτῳ ὀρκωτοὺς, νὰ ἐπικαλεσθῇ μαρτυρίαν τινος νόμου ἐναντίον των, καὶ ἐὰν ὁ νόμος δὲν ἀνεφέρθη, κατὰ τὴν διαδικασίαν τῆς δίκης, τὴν ὁποίαν οἱ ὀρκωτοὶ κατηγοροῦνται ὡς δικάσαντες ἀδίκως· διότι, τὰ μέλη τοῦ ὀρκωτικοῦ σώματος, ὥφειλον νὰ γνωρίζωσι καὶ νὰ ἐννοῶσιν ὅλα τὰ μέρη τοῦ νόμου ὑπὸ τὸν ὁποῖον ζῶσιν. Ὁ Κ. Ἀρχβὸλδ ἐκφράζεται ἀποτομότερον ἀποδεχόμενος τὴν αὐτὴν δοξασίαν.

“Οταν εἰς δίκην τινὰ ἐπιδεικνύεται τυπω-
μένον ἀντίτυπον νόμου, δὲν ἐπιδεικνύεται
ὡς ἐπίσημον, ἀλλὰ διὰ τὴν βοήθησιν τὴν ἐνθύμησιν τοῦ
δικαστηρίου καὶ τῶν ὀρκωτῶν.

Ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ διαφθορὰ τῶν ὀρκωτῶν Ἀγγλων τῆς
τελευταίας ταξέως καὶ τῶν χωρίων εἶναι παροιμιώδης· ἀλλὰ
τὸ ἐξῆς διήγημα ἀνάγεται εἰς τοὺς ὀρκωτοὺς τοῦ Οὐέσμιν-
σερ: Ἐδικάζετο ἀσήμαντος δίκη, [1] καθ’ ἣν οἱ ὀρκωτοὶ νο-
μίζοντες ὅτι δὲν πρόκειται παρὰ περὶ ἐπιδικάσεως ἐξόδων εἰς
τὸν δικογράφον τοῦ ἐνάγοντος· καὶ ἀποφασίσαντες νὰ ψεύσουν
τὰς ἐλπίδας τοῦ δικογράφου, ἠρώτησαν τὸν πρόεδρον τοῦ
δικαστηρίου Πατερτῶν, εἰς ποίαν ποσότητα θέλουν ἀναβῆναι
ἐξόδα, ἐὰν ἐπιδικάσωσιν αὐτὰ εἰς τὸν δικογράφον. Ὁ ἐμβρι-
θὴς καὶ ἀδέκαστος Πατερτῶν, ἀπεκρίθη ὅτι ἦτον εὐκταῖον ν’
ἀγνοῇ τοῦτο τὸ ὀρκωτικὸν σῶμα. Μετὰ ταῦτα οἱ ὀρκωτοὶ
ἐπεψήφισαν τρία σελίνια εἰς τὸν ἐνάγοντα· ἀλλ’ ὁ πρόεδρος
κατεδίκασε τὸν ἐναγόμενον, εἰς τὴν ἀπόδοσιν ὅλων τῶν
ἐξόδων.

Ὁ νόμος ὑποθέτει ὅτι εἶναι γνωστὸς εἰς τοὺς ὀρκωτοὺς· ἀλλ’
οἱ ὀρκωτοὶ οἱ δότεσ ὅτι οὐ δὲν οἶδασιν, ἀπευθύνον-
ται εἰς τὸν δικαστὴν, ὄργανον τοῦ νόμου, ἀποκρινόμενον ὅτι
εἶναι εὐκταῖον ν’ ἀγνοοῦν ὅτι ὁ νόμος τεκμαίρεται ὅτι ἡξεύ-
ρουν. Ὁ εὐφύεστερος ποιητὴς δὲν δύναται νὰ ἐπισωρεύσῃ
τόσην μωρίαν εἰς τὸ γελοιοδέστερον κωμῶδημα. [2]

(1) Εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν καθὼς καὶ εἰς τὰς ὁμο-
σπόνδους τῆς Ἀμερικῆς πολιτείας τὸ ὀρκωτικὸν σῶμα δικάζει καὶ
ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν· ἡ ἐπέκτασις αὕτη τῶν ὀρκωτικῶν χρεῶν ἀπε-
κρούσθη πάντοτε εἰς τὴν Γαλλίαν. (Μεταφρ.)

(2) Δὲν μᾶς φαίνεται βάσιμος ἡ μομφὴ τοῦ Ἀγγλου συγγραφέως.
Εἰς Ἀγγλίαν οἱ ὀρκωτοὶ δικάζοντες περὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους δὲν
ἔχουν νὰ θεωρήσωσι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀποφάσεώς των· Ἐὰν οἱ
ὀρκωτοὶ ἠρώτων· ἢ εἰς ἀποζημιώσεις καταδίκη, ἐπιφέρει τὴν ἐπιδίκασιν
τῶν ἐξόδων, ἢ θελον ἐρωτήσῃ πρᾶγμα τὸ ὅποιον πᾶς Ἀγγλος ἡξεύρει
ἢ ὀφείλει νὰ ἡξεύρῃ· ἀλλὰ ἐρωτῶντες περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἐξόδων

Ἀλλὰ τί νὰ εἰπῇ τις περὶ τοῦ βαρβάρου συστήματος τοῦ μνηολογεῖν τοὺς νόμους μέχρι τοῦ 1793; Κατὰ νομικόν τι πλάσμα, ἡ σύνοδος ὅλη τοῦ κοινοβουλίου, εἰς μίαν μόνην ἡμέραν περιωρίζετο καὶ αὐτὴ ἡ ἡμέρα ἦτον ἡ πρώτη τῆς συνόδου· ἐπομένως νόμοι ἐκδοθέντες τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς συνόδου, ἐφηρμόζοντο ὡσὰν ἐξεδόθησαν περὶ τὴν πρώτην ἡμέραν· ἡ τερατώδης αὕτη ὀπισθενέργεια κατηργήθη ἀπὸ νόμον ἐκδοθέντα περὶ τὸ 33 ἔτος τῆς βασιλείας Γεωργίου Γ'.

Ἄς ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων συγκροτουσῶν τὸν κοῖνον νόμον. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ νομολογία, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ δικαίωματος τῶν δικαστηρίων τοῦ ἐρμηνεύειν τοὺς νόμους καὶ ἀναπληρῶναι τὴν σιωπὴν των. Ἡ συνήθεια τοῦ ἐκδίδειν τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις ἀνατρέχει εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Ἐδουάρδου II καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἐρρίκου VIII, διατηρηθεῖσα ἀπὸ τοὺς πρωτονοταρίους ἢ πρώτους γραμματεῖς τῶν δικαστηρίων ἐκδίδοντας κατ' ἔτος τὸ the Bear Yook ἢ Ἐφετηρίδα τῶν δικαστικῶν πράξεων. Αἱ συνηγορίαι, τὰ ἐπιχειρήματα τῶν δικηγόρων καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, συνετάττοντο εἰς τὴν βάρβαρον διάλεκτον τῶν Νορμάνδων, ἀπὸ τῆς Νορμανδικῆς κατακτήσεως μέχρι Ἐδουάρδου III, ὅστις ἐθέσπισεν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ὅλ' αἱ ὑπερασπίσεις, αἰτήσεις, ἀπολογίαι, ἀνταπολογίαι, συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις νὰ προφέρωνται μὲν Ἀγγλιστὶ [1], ἀλλὰ νὰ γράφονται καὶ νὰ καταγράφονται [enregistrer] εἰς Λατινικὴν γλῶσσαν. Αἱ συνηγορίαι ἦσαν τότε προφορικαί, ἀλλ' ἐγένετο δεκτὴ ἡ Λατινικὴ φωνὴ ἀφότου εἰσῆχ-

ἐξέταζον περὶ πράγματος τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τὴν ἐτημυγορίαν. Ὁ δικαστὴς λοιπὸν εὐστόχως ἀπεκρίνατο. συγ.

(1) Τὰ αἷτια τῆς μεταρρύθμισεως δὲν φαίνονται φιλοσοφικά. “Ὁ „ Ἐδουάρδ III, λέγει ὁ Βλακστὼν, νικήσας τοὺς Γάλλους ἐνόμισεν „ ἄτοπον νὰ μεταχειρίζωνται οἱ νικηταὶ Ἀγγλοὶ τὴν „ γλῶσσαν τόπου κατακτηθέντος.” συγ.

θησαν οἱ γραπτοὶ λόγοι καὶ διетηρήθη ἡ βάρβαρος διάλεκτος τοῦ παρακμάσαντος Λατινισμοῦ μέχρι Γεωργίου τοῦ Β. ἀλλ' οἱ δικηγόροι, συνηθισμένοι εἰς τὴν γλώσσαν τῆς ἀρχαίας νομοθεσίας, ἔγραφον τὰς σημειώσεις των εἰς τὸ Γαλλικὸν Νορμανδικὸν ἐπομένως ὅτε ἐξεδίδοντο αἱ σημειώσεις αὗται ἐντὸς τῶν πρακτικῶν, ἐφαίνοντο γριφώδεις εἰς τὸ δημόσιον, ἐξ αἰτίας τῆς βαρβάρου διαλέκτου τῶν συγγραφέων καὶ τῆς φρικώδους συγχίσεως τῶν Τοτθικῶν γραμμάτων τὰ ὅποια μαῦρα γράμματα ὠνομάζοντο. "Οχι μόνον ὁ λαὸς δὲν ὠφελεῖτο ἀπὸ τὰς δημοσιεύσεις ταύτας, ἀλλ' οἱ φοιτηταὶ ἀπηλπισμένοι ἔρριπτον συχνὰ τὸν Πλωδὸν καὶ τὸν Λιττλετὸν τοὺς δύο χρησμοὺς τῆς Ἀγγλικῆς νομολογίας. Ὁ Χάρρι Σπελμάν, συγγραφεὺς τοῦ Γλωσσαρίου, γράφων, ἐπὶ τῶν λαμπρῶν ἡμερῶν τῆς Ἑλισάβετ, ὁμολογεῖ ὅτι ἐκινδύνευσε νὰ χάσῃ τὴν γενναιότητά του ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ σχολείου. "Ὅταν „ παρητήρησα, λέγει, τὴν ἀλλόκοτον φωνὴν τῶν νόμων, τὴν „ χονδροειδῆ ἀταξίαν καὶ τὸν ἄπειρον σωρὸν τὸν ὅποιον ὡς „ Ἀτλας κατεδικάσθη νὰ φέρω αἰωνίως ἐπὶ τῶν ὤμων μου, „ ὁμολογῶ ὅτι ἐφοβήθη ἡ καρδιά μου."

Ἀπὸ τοῦ Χάρρι Η' μέχρι τῆς σήμερον, πολλοὶ συγχρό-ασχολοῦνται εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν δικαστικῶν συζητήσεων οὔτινες, ὡς λέγει, ὁ Βλακστωνέ, ποτὲ μὲν ἀπὸ ἀρέλειαν, ποτὲ δὲ ἀπὸ ταχύτητα καὶ ἄλλοτε ἀπὸ ἀπάτην ἢ ἀμάθειαν ἐδημοσίευσαν συχνὰ ἐκθέσεις ἀτελεστάτας καὶ ἐνίοτε ἀντιφατικές. Ὁ βασιλεὺς Ἰάκωβος Α'. πειθόμενος εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ Βάκωνος διώρισε, μὲ ἀδρoὺς μισθοὺς, δύο εἰσηγητὰς ἔργον ἔχοντας τὴν ἐπίσημον ἔκδοσιν τῶν ἀνωτάτων δικαστηρίων· ἀλλ' ἐγκαταλείφθη ταχέως τὸ σχέδιον τοῦτο· αἱ ἀρχαῖαι ἔξεις τῆς δημοσιεύσεως ἐπανῆλθον καὶ σήμερον καθὼς ἐπὶ Βλάκστωνος, τῶν ἐκθέσεων αὐτῶν τὸ κῦρος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς γνώμης τὴν ὁποίαν οἱ δικηγόροι ἔχουν περὶ τῆς ἰκανότητος καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν συντακτῶν καθημέραν πληθυνομένων· διὰ τοῦτο, κάθε πρῶτὴ βλέπει τις, ἐκδιδομένης τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐκθέσεις τῶν αὐτῶν

δικῶν χθές δικασθεῖσων εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον. Διὰ τὴν ἐκτιμῆσιν τις τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἐπὶ μόνῳ σκοπῷ κέρδους ἐπιχειρουμένην, ἀρκεῖ νὰ προσβλέψῃ εἰς τὰς θέσεις τὰς ὁποίας οἱ βιομήχανοι οὗτοι κατέχουν εἰς τοὺς δικαστικούς περιβάλους· καὶ τότε θέλει ἐννοήσῃ τὴν σπουδαῖον δυστύχημα γεννᾶται ἐκ τῆς πληθύος τῶν πρὸς τούτοις ἐπειδὴ πληρώνονται κατὰ γραμμὴν, πρέπει νὰ παραλείψωσιν ἐν μέρος τῶν κερδῶν τῶν, κολοβουμένων, κατὰ μέγα μέρος, ἀπὸ τοὺς ἐκδότας, ἀληθεῖς μεταπράττας τῆς ἀλλοτρίου διανοίας, διὰ νὰ συντάξωσι τὰς ἐκθέσεις ταύτας, κατὰ τὸν ὅρισμὸν τοῦ διατάγματος τοῦ βασιλέως Ἰακώβου, δηλαδὴ μὲ συντομίαν καὶ μὲ καθαριότητα λόγου; Ἀλλ' ἐλπίζομεν τὴν ἰατροίαν τοῦ δεινοῦ διότι δὲν εἶναι δυσίατον. Διὰ τὴν νὰ μὴν εὐρίσκωνται παρ' ἐκάστῳ δικαστηρίῳ προσηρητῆμενοι ἐπίσημοι συντάκται; Διὰ τὴν νὰ μὴν ὑποχρεοῦνται οἱ δικασταὶ νὰ ἐπιτηροῦν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς συντάξεως; Διὰ τὸ κοινὸν νὰ μὴ δέχεται τὰ διδάγματα παρ' αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ νὰ διοχετεύωνται ταῦτα ἀπὸ τὸν ἀκάθαρτον ὄχετον τοῦ μονοπωλίου." Ἔως ποτε ὁ λαὸς ὡς πρὸς τὴν σπουδὴν τῶν νόμων, ἔσεται ὑποκείμενος εἰς ῥυπαροὺς κερδοσκόπους; Δύναται τις νὰ ὑποτάσσεται εἰς νόμον τὸν ὁποῖον ἀγνοεῖ καὶ νὰ τὸν γνωρίζῃ οὕτω δημοσιευόμενον; Πρὸς τούτοις εἰς Ἀγγλίαν κἀνὲν δικαστήριον δὲν ἔχει βιβλίον δι' οὗ ἡμποροῦν νὰ διαλυθῶσιν αἱ περὶ τῶν ἰδίων ἐθίμων του ἀμφιβολίαι. Εἰς τοιαύτην περιζασιν, οἱ δικασταὶ δυσπιστοῦντες εἰς τὰς ἐνυπαρχούσας ἰδιωτικὰς συλλογὰς, ἐπικαλοῦνται τῶν δικηγόρων τὰς ἐπισημονικὰς παραδόσεις.

Παρὰ τὴν δημοσίευσιν, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ σαφήνεια περὶ τὴν σύνταξιν τῶν νόμων, διότι πῶς θέλει ἐκτελεσθῇ νόμος μὴ ἐννοούμενος. Εἰς τὰ δικαστικὰ ἔγγραφα πρέπει νὰ μεταχειρίζεται τις μέθοδον ἀπλὴν καὶ γλῶσσαν ἀκριβῆ καὶ καθαρὰν· τὰ δὲ ἄλλα πλεονεκτήματα τοῦ γράφειν, ἔξαρτῶνται ἀπὸ τοῦ συγγραφέως τὴν ἰκανότητα καὶ τὴν φιλοκαλίαν· διότι δὲν πρέπει τις νὰ ἐλπίζῃ ν' ἀνθολογῇ ἐπὶ σκοπέ-

λων ἀδιακόπως τρικυμιαζομένων αἱ συγγραφαὶ αὗται δὲν εἶναι δεκτικαὶ στολισμοῦ, καταξηραινόμεναι ἀπὸ τὸν συλλογισμόν, καθὼς αἰχμαίνεται ἀπὸ τὸν ἥλιον ἢ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν γῆ· ἀλλὰ ἀνάγκη νὰ βραχύνεται ἢ δύσβατος αὕτη ὁδὸς, διὰ τῆς κυριολεξίας, βραχυλογίας καὶ καθαριότητος.

Ἡ σύνταξις τῶν νόμων εἶναι ἔργον σπουδαιότατον χρήζουσα μεθόδου καὶ ἀκριβείας τοῦ γράφειν καὶ τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον ὀφείλει νὰ μεταρρύνῃ τὴν ὁλοτελῶς τὰς ἔξεις του πρὸς τοῦτο. Ὁ Μοντεσκιὺ ὁμιλῶν περὶ τῆς συντάξεως τῶν νόμων λέγει: “ Τὸ ὕψος πρέπει νὰ ᾔναι σύντομον. Ἡ δωδεκάδελτος εἶναι παράδειγμα συντομίας καὶ τὰ παιδιὰ τὴν ἀπεςήθιζον ὡς ἔπη ἀναγκαῖα, ut carmen necessarium, λέγει ὁ Κικέρων. ” Προσθέτει εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον. “ Τὸ ὕψος τῶν νόμων πρέπει νὰ ᾔναι ἀπλοῦν, διότι ἡ ἀπλὴ ἔκφρασις κατανοεῖται εὐκολώτερον παρὰ ἡ μεταφορικὴ· καὶ εἶναι ἄφνευκτον αἱ λέξεις τῶν νόμων νὰ ἐκλαμβάνωνται κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, ἀφ’ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. “ Ὅταν εἰς ἓνα νόμον προσδιωρίσθῃσαν ἅπαξ αἱ ἰδέαι τῶν πραγμάτων, δὲν πρέπει νὰ ἐπανερχώμεθα εἰς ἐκφράσεις ἀορίστους. ” Ὁ Μοντεσκιὺ ἀναφέρει ὡς παράδειγμα τῆς ἀτοπίας τῶν τοιούτων ἐκφράσεων, τὸ ἐγκληματικὸν διάταγμα τοῦ Λουδοβίκου Δ΄, ὅπου ἀφοῦ ἀπαριθμοῦνται ὅλαι αἱ βασιλικαὶ περιπτώσεις (1) προστίνθενται αἱ ἐξῆς λέξεις: καὶ ὅσαι κατὰ πάντα καιρὸν ἐδικάσθησαν ἀπὸ τοὺς βασιλικοὺς δικαστάς, διὰ τῶν λέξεων τούτων μεταπίπτει ἡ νομοθεσία εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξῆλθε διὰ τῆς ἀπαριθμήσεως. Οἱ γνωρίζοντες τὴν Βρετανικὴν νομοθεσίαν, ἡμποροῦν ν’ ἀριθμήσωσιν ὀλοκλήρους ἑκατοστάδας, τοιούτων ἀμφιλογιῶν.

(1) Cas royaux ὠνόμαζον τὰ ὑπαγόμενα ἀδικήματα εἰς τὴν Βασιλικὴν δικαιοδοσίαν καὶ ὄχι εἰς τὴν τοπικὴν τῶν Τιμαριωτῶν δικαιοσύνην, *ressort*.

Αἱ ἀρχαὶ αὗται εἶναι τόσον ἀκαταμάχηται, ὥστε κατε-
νοήθησαν καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν δεσποτικὴν Ῥωσσίαν, τῆς
ὁποίας ἡ αὐτοκρατορίσσα Αἰκατερίνη ἐθεμελίωσεν ἐπὶ
τοιούτων βάσεων τὴν περίφημον ὁδηγίαν εἰς τὴν διορισθεί-
σαν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ νέου κώδικος [1] Τὰ
ἐπόμενα ἀποσπάσματα ἀναδεικνύουν τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ
λογικῆς θεωρίας καὶ τοῦ νομοθετικοῦ τῆς Ἀγγλίας συστή-
ματος.

“ Οἱ νόμοι ἐγένοντο ἐν γένει δι’ ὅλους· διότι ὅλοι ἀναγκα-
„ ζόμενοι νὰ ὑποτάσσωνται εἰς αὐτοὺς, ὀφείλουν καὶ ὅλοι
„ νὰ τοὺς γνωρίζουν.

“ Οἱ νόμοι δὲν πρέπει νὰ ᾔναι πλήρεις ὅσων λεπτολογι-
„ ῶν γεννᾷ τὸ πνεῦμα.

“ Οταν ὁ νομοθέτης ἀποφασίσῃ νὰ αἰτιολογήσῃ νόμον
„ τινα, ἡ αἰτιολογία πρέπει νὰ ᾔναι ἀξία τοῦ νόμου.

“ Πᾶς νόμος πρέπει νὰ ἐκφράζεται μὲ τρόπον πρὸς ὅλους
„ καταληπτὸν καὶ συντομώτατα. Ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα
„ ἀπαιτεῖ ἀναντιρρήτως νὰ τίθενται τινὲς διασαφήσεις καὶ
„ ἐξηγήσεις εἰς τοὺς δικασὰς, [2] διὰ νὰ κατανοῶσιν εὐκολώ-
„ τερον τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου.

(1) Ἡ ὁδηγία αὕτη εἶναι μεταφρασμένη παρὰ τοῦ σοφοῦ Εὐγενίου
τοῦ Βουλγάρεως. Συσταίνομεν τὴν μετατύπωσιν τῆς μεταφράσεως ταύ-
της ὡς κατὰ πολλοὺς λόγους χρήσιμον· μεταφ.

(2) Ὁ κανὼν αὐτὸς εἶναι ἀπαρᾶδεκτος. Ἡ ἐρμηνεία ἀρχίζει τὸ ἔργον
τῆς ἀφοῦ τελειώσει ὁ νομοθέτης τὸ ἰδικὸν του. Ὁ νόμος πρέπει νὰ ᾔναι
σύντομος καὶ εὐκρινής, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ζητῇ νὰ ἐρμηνεύῃ τὴν ἰδίαν του
ἔννοιαν, διότι ἡ ἐρμηνεία θέλει εἶναι ἀναγκαίως ἀτελής. Ἡ ἐντελεστέρα νομο-
θεσία δὲν ἔμπορεῖ νὰ στερηθῇ ἐρμηνευτῶν καὶ νομολογίας· διότι ἡ κοινω-
νικὴ δραστηριότης ἀναπλάττουσα μύρια νέα συμβεβηκότα τὰ ὁποῖα
ὀφείλουν νὰ ὑπαχθῶν εἰς ὑπάρχοντα κανόνα, γεννᾷ ἐπεκτάσεις ἐφαρμο-
γῆς καὶ ἐρμηνείας διαφόρους. Ὁ Ναπολέων ὅταν ἶδεν ἐκδοθέντα τὰ
πρῶτα σχόλια ἐπεφώνησεν *on a déja gate mes codes*· ἀλλὰ ἡ παν-
τοδυναμία του θέλησις δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἰσχύσῃ ἐναντίον τῶν νομικῶν
ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς. Καθεὶς γνωρίζει ὅτι ἡ Γαλλικὴ νομολογία καὶ ἡ

“ Ἄλλ’ ὡς πρὸς τὰς διασαφήσεις ταύτας χρειάζεται πολ-
 „ λή προσοχή, ἐπειδὴ πολλάκις θέλοντες νὰ διασαφήσουν
 „ τὴν ὕλην τὴν σκοτίζουν περισσότερο· ἔχομεν πολλὰ
 „ τοιαῦτα παραδείγματα.

“ Βέλτιον τὸ νὰ μὴ θέτῃ τις ἐξαιρέσεις, προσδιορισμοὺς
 „ καὶ τροποποιήσεις εἰς τοὺς νόμους ὅταν ἦναι περιτταί,
 „ διότι τοιαῦται λεπτολογίαι φέρουν περιπλοκάς.

“ Ὅσον εἶναι ἀναμφισβήτητος τῶν παρατηρήσεων τούτων
 ἡ ἀλήθεια, τόσον βέβαιον ὅτι παραμελοῦνται αὗται ἀπὸ
 τοὺς νομοθέτας Ἀγγλους· ἐκ μόνῃς τῆς ἀναγνώσεως τῶν
 Ἀγγλικῶν νόμων πείθεται τις, ὅτι ἡ γλῶσσά των εἶναι
 βάρβαρος, ἡ διάθεσις πολὺπλοκος, τὰ καθέκαστα μέρη τε-
 ρατώδη καὶ αἱ περιπλοκαὶ ἀμέτρητοι. “ Ὅλοι οἱ νόμοι ἀτονί-
 ζονται διὰ τῶν ἐξαιρέσεων, τὰ θεμελιώδη θεσπίσματα κα-
 λύονται δι’ εἰδικῶν δογμάτων καὶ οἱ νόμοι ἀντιφάσκουν
 πρὸς ἀλλήλους.

Δίδομεν ἓν παράδειγμα λαμβανόμενον τυχαίως μεταξὺ
 πολλῶν. Πᾶς Ἀγγλος συμμετέχων ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τῶν
 ἐκλογῶν γνωρίζει τὸν φιλελεύθερον νόμον Wynn [1]
 σκοπεύοντα νὰ ῥυθμίσῃ τὴν διαδικασίαν τῶν ἀμφισβητου-
 μένων ἐκλογῶν τῶν ἀντιπροσώπων. Δίδομεν μόνον ἓν μέρος
 τοῦ αὐτοῦ τμήματος, ἐν ᾧ βεβαιοῦται πρῶτον ἡ ἀνάγκη
 τῆς ἐνισχύσεως, διόρθώσεως καὶ ἀπλοποιήσεως τῶν ὑπαρ-
 χόντων νόμων καὶ ὕστερον ἐξακολουθεῖ τοιοῦτω τρόπῳ.
 [Μὴ λησμονῆτε ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς ἐγράφη τὸ ἔννατον ἔτος
 τῆς βασιλείας Γκιλλώμ τοῦ Δ΄.]

“ Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ νόμου περιέχει μακρὰν ἀπαρίθμη-
 „ σιν τῶν προϋπαρχόντων νόμων καταλυομένων ἀπὸ τὸν
 „ παρόντα. Οἱ νόμοι αὐτοὶ ὀνοματιζόμενοι μὲ τὰ ὀνόματα

ἐργασία τῶν Σχολιαστῶν ἀντὶ νὰ σκοτίσῃ καὶ νὰ δαστρέψῃ τοὺς
 κώδικας ἐκ τοῦναντίον τοὺς διεσάρασε καὶ ἐτοίμασεν ἀρίστην ὕλην
 πρὸς νέαν τῶν κωδίκων ἀναρρύθμησιν. μεταφ.

(1) Ὁ νόμος φέρει τ’ ὄνομα τοῦ προτείναντος αὐτὸν ἀντιπροσώπου.
 μεταφ.

„ τὰ ὅποια οἱ Ἀγγλοι συνηθίζουν νὰ ὀνομάζουν τὰς πρά-
 „ ξεις τοῦ κοινοβουλίου καὶ μὲ τὰς ἡμερομηνίας ἀποτε-
 „ λούν μακρὺν ὄρμαθὸν δυσνοήτων ἐννοιῶν καὶ βαρβάρων
 „ λέξεων· παραλείπομεν διὰ τὸ σχοινοτενὲς τοῦ ἄρθρου.

Πρέπει νὰ ὀπλισθῇ τις μὲ ὑπομονὴν διὰ ν' ἀναγνώσῃ
 νόμον μὲ τρόπον τόσον τραγελαφικὸν συγγεγραμμένον,
 ὅστις, παραλείπομένης τῆς ποιήσεως, ὁμοιάζει τὸν θόρυθον
 τῆς Μιλτονικῆς κολάσεως. “ Παράδοξος καὶ παγκόσμιος
 „ θόρυβος ἤχων βωβῶν καὶ φωνῶν συγκεχυμένων, ἀναδύων
 „ ἀπὸ τὰ ἄδυστα τοῦ σκότους. ”

Τι νὰ ἐλπίσῃ τις ἄλλο, ὅταν ἡ εὐγένεια καὶ τὰ πλού-
 τη ἀνοίγουν τὰς θύρας τοῦ κοινοβουλίου; Ἴδου τὶ λέγει
 ὁ Βλακζὼν περὶ τούτου.

Εἶναι ἀξιοθαύμαστον τῷ ὄντι, ὅτι ὅλαι αἱ χειροτεχνίαι,
 ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, αἱ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι ἀπαιτοῦν
 μέθοδόν τινα· μόνῃ δὲ ἡ ἐπιστήμη τῶν νόμων, ἡ εὐγενεζέρα
 καὶ δυσκολωτέρα ὅλων, ἐξαιρεῖται τοῦ γενικοῦ τούτου κανό-
 νος· Ἐκαστον ἔργον βιομηχανικὸν ἢ ἐμπορικὸν ἀπαιτεῖ
 προηγουμένην μαθήτευσιν, ὁ θεολόγος, ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ δι-
 κηγόρος παρασκευάζονται διὰ μακρᾶς ἀναγνώσεως καὶ
 ἐμβριθῶν σπουδῶν· ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τις μεγάλην περιου-
 σίαν διὰ νὰ φρονῇ ὅτι πέφυκε νομοθέτης.”

Οἱ πλούσιοι ἔχουν λόγους ἰσχυροὺς διὰ νὰ σκέπτονται
 κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Διότι τῷ ὄντι χωρὶς εὐγένειαν, δὲν
 ὑπάρχει δικαίωμα· ἄνευ πλούτου, καμμία ἐλπίς ἐπιτυχίας.
 Μήτε τὰ πλεονεκτήματα, μήτε ἡ ἐπιστήμη, μήτε ἡ μεγαλο-
 φυΐα, μήτε αὐτὴ ἡ ἀρετὴ δὲν ἀναπληροῦν τὴν στέρησιν
 τοῦ πλούτου· Τι ὠφελεῖ νὰ ἔχῃ τις τὴν ὀξύνοϊαν τοῦ Ἀρι-
 στοτέλους, τὴν σοφίαν τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν φιλοσοφικὴν
 εὐγλωττίαν τοῦ Κικέρωνος; τί ὠφελεῖ νὰ συνεινώγῃ ἐν ἑαυτῷ,
 ὡς ὁ Βάκων, τὸν νοῦν τῆς μεγαλοφυοῦς αὐτῆς τριάδος
 τῶν ἀρχαίων, νὰ συμπεριλαμβάνῃ διὰ τῆς ἀπεράντου δια-
 νοίας του τὴν ἑκτασιν ὅλων τῶν ἰδεολογικῶν συνδυασμῶν,
 διὰ τῆς φαντασίας του νὰ μαντεύῃ τὰς ὑψηλοτέρας ἐννοί-
 ας καὶ νὰ στολίζεται μὲ τὰς ἀμέτρους καὶ ἀπεριορίστους

γνώσεις τοῦ Βούρκε, ἐντὸς τοῦ νομοθετικοῦ σώματος δὲν θέλει εἰσδύσει πώποτε, διότι εἶναι ἐνδεής, διότι δὲν ἔχει τὴν παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένην ἐπωνυμίαν τοῦ ἰδιοκτη-
του, διότι plebiserit, δηλαδὴ κοιλιέται μεταξὺ τοῦ πλή-
θους τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους μετροῦν πλὴν δὲν ὀνομά-
ζουν. Ἀλλ' ἐὰν ἡ τύχη καταστήσῃ αὐτὸν κάτοχον γῆς
ἐλευθέρας πάσης ὑποχρεώσεως φερούσης 600 λιρῶν εἰσό-
δημα, ὁ ἀσπάλαξ γίνεται αἰτὸς καὶ τὸ ἐσπέρας κοιμηθεὶς
δύστηνος εἴλωσ, τὸ πρῶτ' ἐξυπνᾷ εὐγενὴς νομοθέτης· ἡ ἱκα-
νότης του ἀναπτεροῦται καὶ ἡ περὶ τὸ νομοθετεῖν δεξιό-
της του εἶναι ἀναμφισβήτητος. Ἡ προσαφὴ τῆς γῆς
ἀναρρῶνύει τὴν ὑπαρξίν του, καθὼς ἐκρατεοῦτο ὁ Ἀκταῖος
κατὰ τὴν μυθολογίαν.

Ἐὰν δὲ ἐπεξεργασθῇ τὰ ἀτοπήματα τὰ ὁποῖα προάγει
τὸ εἰς μόνους τοὺς γαιοκτήτας διδόμενον δικαίωμα τοῦ
νομοθετεῖν εὐρίσκει πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν ῥοπήν τοῦ νὰ
βοηθῶσι διὰ τοῦ νόμου τὰ συμφέροντά των [1] καὶ νὰ

(1) Ὁ συγγραφεὺς ἐνταῦθα ὑπαινίττεται τοὺς περὶ δημητριακῶν
καρπῶν νόμους. Τὰ ἐπιβαλλόμενα τέλη εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν δημητρι-
ακῶν καρπῶν συντηροῦνται ἀπὸ τὰς Βουλὰς συγκροτουμένας ἀπὸ γαιο-
κτήτας φροντίζοντας νὰ μὴν ἐκπέσῃ ἡ τιμὴ τῶν προϊόντων τῆς γῆς διὰ τῆς
ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου τῶν γεννημάτων. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τοῦ ζητή-
ματος τούτου ἐδράττοντο μέχρι τοῦδε ὅλ' οἱ ταραξίαι καὶ τὸ διέσειον
ὡς φόβητρον ἐναντίον τῆς ἀριστοκρατίας. Ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦ συστήματος
τούτου προσβολὴ εἶναι σπουδαιότερα τώρα διότι δὲν ἐγγράφεται μόνον
εἰς τὴν σημαίαν τῶν δημοκρατῶν ἀλλὰ καὶ πολλοὶ μετριοφρονες πεποί-
θασιν ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἰσπράττον φόρον βίαιον
ἐπὶ τῆς τροφῆς ἐκάστου πολίτου.

Περὶ τὰ 1839 εἰς τῶν ὑπουργῶν τῆς Βασιλίσσης ὁ K. Spring
Rice ἦτον ὁ δραστηριώτερος θιασώτης τῆς δοξασίας ταύτης, ὅταν ὁ
K. Βιλλιέρ ἔκαμε τὴν πρότασιν τῆς καταργήσεως τῶν τελῶν ἐν-
τὸς τῆς δημοτικῆς βουλῆς. Τὸ ζήτημα καθημέραν προοδεύει καὶ χάρις
εἰς τὴν πεισμονὴν μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Ἀγγλοὶ καταδιώκουσι τὴν ἐπιτυ-
χίαν κοινωνικοῦ τίνος συμφέροντος, κατ' ἔτος προτεινόμενον εἰς τὸ
κοινοβούλιον, θέλει γίνῃ δεκτὸν τέλος πάντων καὶ ἡ γηραῖά Ἀγγλική

ἀποκρούσῃ πάντα νεωτερισμόν. Κανείς δὲ ἀγνοεῖ ὅποσον ἐναντιώθησαν εἰς τὴν κατάλυσιν τῶν ὑποκαταστάσεων διὰ τῆς ὁποίας ἡ γῆ ἔπαυε τοῦ νὰ ᾖ ἀνεκποίητος [1]. Οἱ Ἀγγλοὶ ὀφείλουν τὸ ἐκποιητὸν τῶν γαιοκτησιῶν ἀφευκτον πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν ἐκάστου ἔθνους πολιτισμένου εἰς τὴν ἀπόφασιν δικαστηρίων τὰ ὅποια ἐπὶ Ἐδουάρδου Δ'. ἀπεφάθησαν κατὰ τὴν περίφημον δίκην τοῦ Ταλταούμ ὅτι ἡ γῆ δύναται ν' ἀπαλλωτριωθῇ καὶ ἀληθῶς κατέλυσαν τὸν νόμον κηρυττόμενον παρὰ τῶν νομοθετῶν αἰώνιον καὶ ἀμετάτρεπτον. Ἐὰν ἀμφιβάλλῃ τις περὶ τῆς καθ' ὅλα ἀμαθείας τῶν μεγάλων γαιοκτητῶν τῆς Βρετανίας (ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ἐξαιρέσεων) καὶ ιδίως ὡς πρὸς τὴν νομοθεσίαν δὲν ἔχει

κοινωνία στηριζομένη ἐπὶ τῇ γῇ τῆς μόνης Φεουδαλικῆς βάσεως θέλει πάθῃ νέον κλονισμόν. μεταφ.

(1) Αἱ ὑποκαταστάσεις αὗται δὲν ἔχουν τὶ κοινὸν μὲ τὰς ὑποκαταστάσεις τοῦ καθ' ἡμᾶς δικαίου, τῶν ὁποίων κύριος χαρακτήρ εἶναι ἡ ἐγκατάστασις κληρονόμου, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ κατὰ πρῶτον ἐγκατασταθεὶς δὲν θελήσῃ ἢ δὲν δυνηθῇ νὰ γίνῃ κληρονόμος. Ἡ φύσις δὲ τῶν ὑποκαταστάσεων ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ τῶν εἰς Γαλλίαν καταργηθεῖσων εἶναι τὸ νὰ διαφυλάττῃ ὁ ἄμεσος κληρονόμος τὸ κτῆμα καὶ νὰ τοῦ μεταδίδῃ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς ἄθικτον, ἀνεκποίητον, ὥστε ἡ οἰκογενειακὴ λαμπρότης, αἱ ἐνθυμήσεις καὶ αἱ παραδόσεις νὰ μεταδίδωνται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν· μαζὴ μὲ τὸ κτῆμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀναπαύονται. Εἰς Ἀγγλίαν τὴν σήμερον δὲν ὑπάρχουν κατὰ νόμον ὑποκαταστάσεις αἰώνιοι, δυνάμει τῶν ὁποίων, τὰ κτήματα ἀθανατίζοντα, εἰς τὰς χεῖρας τῆς αὐτῆς οἰκογενείας χωρὶς νὰ δύναται ν' ἀποσπάσῃ ταῦτα ἡ θέλῃσις τοῦ ιδιοκτῆτου. Ἡ μακροτέρα ὑποκατάστασις ἀποθνήσκει κατὰ τὸν δεύτερον βαθμὸν ἐὰν δὲν ἀνανεωθῇ· καὶ μάλιστα δυνάμει μερικῶν διατυπώσεων δικαστικῶν ἡμπορεῖ καὶ κατὰ τὸν πρῶτον βαθμὸν ν' ἀπαλλοτριωθῇ τὸ κτῆμα. Ἀλλὰ ἐνῶ ὁ νόμος ἀφήνει τὴν ἀνθρώπινον θέλῃσιν ἐλεύθερον νὰ διαθέτῃ τὰ κτήματα σχεδὸν ὅπως θέλῃ· τὰ ἥθη, τὸ σέβας πρὸς τὴν γῆν τὸ ὁποῖον ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ ἀνυψοῦται εἰς βαθμὸν λατρείας, διατηρεῖ τὰ κτήματα ἀνεκποίητα καὶ τὰ μεταβιβάζει εἰς τὰς ἀπωτέρας γενεὰς τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Τὸ ἀριστοκρατικὸν αἶσθημα ἔχει ἰσχυρότατον ἀρρώγὸν τοὺς νόμους καὶ τὰς ἐξείσεις περὶ τοῦ κληρονομεῖν. μεταφρ.

παρὰ νὰ ἀκούσῃ τὸν συνήγορόν των, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδυνήθη ν' ἀρνηθῇ τὴν πάνδημον ἀλήθειαν τοῦ ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, οἱ εὐγενεῖς τῆς Ἀγγλίας ἦσαν πλεον ἀμέτοχοι τῶν νόμων καὶ τοῦ πολιτεύματος τῆς πατρίδος των παρὰ οἱ εὐγενεῖς τῆς ἐπιλοιποῦ Εὐρώπης. Βεβαιοῖ λοιπὸν συμβεβηκὸς ἀναντίρρητον, ὁμολογῶν ὅτι οἱ πλούσιοι καὶ εὐγενεῖς γαιοκτῆται τῆς Ἀγγλίας, ἀρχίζουν νὰ πράττουν τὰ δημόσια πράγματα χωρὶς νὰ παιδευθῶσι τοὺς νόμους τῆς πατρίδος των καὶ χωρὶς νὰ ἔχωσι πώποτε σχεδὸν ἀφορμὴν τοῦ νὰ τοὺς διδαχθῶσιν. Αὕτῃ λοιπὸν ἡ τάξις τῶν πολιτῶν, διάσημος διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν ἀστυκῶν καὶ πολιτικῶν νόμων, κατεκράτησε τὸ δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν καὶ τοῦ μεταπλάττειν τὸ πολίτευμα καθ' ὅλους σχεδὸν τοὺς αἰῶνας· καὶ συχνὰ ὠκειοποιήθη τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀποκλείουσα ὅλους τοὺς ἄλλους.

“ Εἶναι ἀναμφισβήτητον, λέγει ὁ Βλαζὼν, τὰ δεινὰ „ τὰ προκύψαντα ἀπὸ τὴν ἀπερίσκεπτον μεταβολὴν τῶν „ νόμων καὶ εἶναι ἄξιον προσοχῆς νὰ ἐξετάσῃ μέχρι τίνος „ ἤμπορεῖ τις ν' ἀποδώσῃ αὐτὰ εἰς τὴν ἀτελῇ τῶν βουλευτῶν „ μας ἀγωγὴν. Πῶς δύναται νὰ ἐρμηνεύσῃ τις κείμενον νόμον „ τὸ ὅπῃ παντάπασιν ἀγνοεῖ; ”

Ἄλλ' ἐὰν πέπρωται νὰ κατέχωσιν αἰωνίως τὸ νομοθετικὸν σκῆπτρον, διατὶ δὲν ἐκπαιδεύωνται; διατὶ τοῦλάχιστον δὲν θεραπεύουσιν ὅπως οὖν τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἀποξενουμένων τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, καθὼς οἱ ἐνδοξότεροι νομοθέται ἔθετον ὑπὸ τὴν προστασίαν ἀνωτάτης τίνος δυνάμεως τοὺς νόμους των καίτοι περιφρουρούμενοι ἀπὸ τὸν σεβασμὸν τῶν συμπολιτῶν των. Ὁ Μίνως ἀπέδιδεν εἰς τὸν πατέρα του Δία τοὺς νόμους του. Ὁ Λυκούργος ἐβεβαίωνεν ὅτι οἱ θεσμοὶ του ἦσαν ἀπαντήσεις τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ Νουμᾶς ἐνεπνέετο ἀπὸ τὴν νύμφην Ἐγερείαν, περὶ τὴν δημιουργίαν τῶν νόμων· καὶ αὐτὸς ὁ Μουχαμέτ, δυσπιστῶν πρὸς τὴν εὐγλωττίαν του καὶ πρὸς τοὺς θριάμβους του

ἐκήρυττεν ὅτι τὸ κουράνι ἐκηρύχθη ἀπὸ τὸν Ἀγγελον Γαβριήλ. Μόνοι οἱ νομοθέται Ἀγγλοι καυχῶνται ὅτι εἶναι οἱ μόνοι νομοθέται τῆς πατρίδος των καὶ κατὰ τοῦτο εὐγνωμονοῦσι πρὸς αὐτοὺς οἱ Θεοὶ καὶ ὁ Ἀγγελος Γαβριήλ· διότι δύναται τις νὰ κηρύξῃ ψεύσῃν ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε τολμήσῃ ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἡλιθιότερον τῶν ἀρχαίων Θεῶν τὰ νομοθετικά ταῦτα ἔργα.

Τὸ ἀφορητότερον ἐν τούτοις δυστύχημα εἶναι, ἡ πεισμονὴ τοῦ κοινωβουλίου, τοῦ νὰ ἐπισωρεύῃ νόμον ἐπὶ νόμον, χωρὶς νὰ σκέπτεται περὶ σπουδαίας τινος μεταρρυθμίσεως, ἐνῶ δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ὑφήλιον ἄλλο νομοθετικὸν σύστημα ἔχον περισσοτέραν ἀνάγκην ἀναμορφώσεως. Ἀφ' οὗτου ἤρξατο, καὶ ἤρξατο ἐπὶ τῆς κατακτήσεως τῶν Νορμάνδων, τὰ συμβεβηβικότα, ἦθη καὶ ἔθιμα, ἀχώνευτον ἄθροισμα ἠθῶν καὶ δοξασιῶν ἀσχέτων καὶ ἀσυναρτήτων κατέχουσιν τὸν κυριώτερον τόπον τοῦ κώδικός μας, ἀσυμβίβαστον ἐξ αἰτίας τούτου, μὲ τοῦ πολιτισμοῦ τὰς προόδους. Ὁ Φεουδαλισμὸς ἀποθανὼν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀφότου αἱ κοινότητες συνέστησαν, ἐφίπταται, ὡς σκιά δηλητήριος, ἐπὶ τὴν σημερινὴν τῆς Ἀγγλίας νομοθεσίαν. Ἐνῶ παντοῦ οἱ νόμοι ὁμιλοῦν τῶν συμφερόντων τὴν μαθηματικὴν γλώσσαν, οἱ Βρεταννικοὶ νόμοι τὴν μεταφυσικὴν τῶν σχολείων φωνὴν μεταχειρίζονται. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ φύσις καὶ ὁ κοινὸς νοῦς κατεξανίσταται κατ' ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε τολμήσῃ νὰ ὑπερασπισθῇ κἀνὲν τῶν ἐθίμων, τὰ ὁποῖα ἰσχύουν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ὡς ὁ νόμος αὐτός.

Πρέπει νὰ θεωρῇται ὡς νόμιμος κανὼν ἡ ν' ἀπορρίπτεται ἡ ἀληθὴς ἢ θεωρουμένη ὡς ἀληθὴς δοξασία ἀγνώστου τινος δικαστοῦ ; Μ' ὅλον τοῦτο ἡ γνώμη αὕτη ἵσχυσεν ὡς νόμος στηριζομένη ἀπὸ τὴν βοήθειαν εὐμενοῦς τινος εἰσηγητοῦ.

Απὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Φεουδαλισμοῦ, ὡς κανὼν καθιερώθη τὸ ὅτι, ἐὰν μονογενὴς τις υἱὸς ἀγοράσῃ κτῆμα en fief simple καὶ ἀποθάνῃ ὕστερον ἄτεκνος, ζῶντος τοῦ πατρός του, τὸ κτῆμα τοῦτο δὲν ἡμπορεῖ νὰ κλη-

ρονομηθῇ παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐπειδὴ τὸ κτῆμα, ὃν βαρὺ πρᾶγμα, ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ μὲ τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος, ἐπομένως δὲν ἡμπορεῖ νὰ λάβῃ διεύθυνσιν ἀντικειμένην πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς: *Descendit itaque jus, quasi ponderosum quid deorsum cadens et nunquam reascendit* Τὸ Λατινικὸν κείμενον εἶναι ἄξιον τοῦ παρὰ νόμου καὶ τερατώδους συλλογισμοῦ τοῦ Λόρδου Κόκκ ἐπικρατήσαντος, ὁκτὼ ὀλοκλήρους αἰῶνας.

Ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων τῆς βαρύτητος ἐπὶ τῶν νομικῶν, δὲν εἶναι τόσον γελοία, ὅσον ἡ διαλεκτικὴ τοῦ Δύερ, ὅστις, διπλὴν τινα ταυτότητα μεταβάλλων εἰς ἀμφίστομον μάχαιραν, διαχειρίζεται αὐτὴν θυμαστώως πως, τὰ ἴδιον ἄτομον ἀδιακόπως μετασχηματίζων καὶ ποτὲ μὲν ἐπιδεικνύων κατὰ μίαν μορφήν, ποτὲ δὲ κατ' ἄλλην. Τὸν συλλογισμόν τοῦτον προσφέρω εἰς τὸν δημόσιον θυμασμόν.

Ἐπὶ τῆς Ἑλισάβετ ἀπεφασίσθη μετὰ πανδήμους συζητήσεις, ὅτι αὐτοκτονομένου μισθωτοῦ τινος, ὅλ' αἰκινηταί του ἰδιοκτησίαι δημεύονται ὑπὲρ τοῦ ζέμματος. Ὁ Κ. Χάλε, ὢν ἐξ ἀδιαιρέτου μισθωτῆς κτήματός τινος μετὰ τῆς συζύγου του, ζητήσας τὴν σωτηρίαν του εἰς τὸ ὕδωρ ἐκηρύχθη διὰ δικασικῆς ἀποφάσεως *felo de Se* δηλ. αὐτόχειρ. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐπιζῇ ὑπὲρ τῆς χήρας τὸ συνάλλαγμα τῆς μισθώσεως, τὸ μέρος της συρόμενον ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ αὐτοκτονουμένου δημεύεται ὑπὲρ τοῦ στέμματος. “Ἡ αὐτοχειρία, λέγει ὁ Λόρδος μέγας δικαστῆς *Dyer*, εἶναι πρᾶξις, ἡ ὁποία πρᾶξις, εἶναι πάντοτε πρᾶξις ζῶντος ἀνθρώπου καὶ πρᾶξις γενομένη ἐν πλήρει καταστάσει ζωῆς. Ὁ Κ. Χάλε ἀπέθανεν, ἀλλὰ πῶς ἀπέθανεν; δύναται τις ν' ἀποκριθῇ — πνιγείς, — ἀποδέχομαι τοῦτο· ἀλλὰ τίς τὸν ἐπνίξεν; — ὁ Κ. Χάλε. — καὶ πότε ἐπνίγη; — ὅταν ἔξη ἀκόμη. — λοιπὸν ὁ Κ. Χάλε ζῶν ἐθανάτωσε τὸν Κ. Χάλε τεθνεώτα· ἡ πρᾶξις λοιπὸν τοῦ ζῶντος ἐπέφερε τὸν θάνατον τοῦ πνιγμένου· ἀλλὰ πῶς δύναται τις νὰ τιμωρήσῃ τὸν Χάλε διαφυγόντα τὴν ποινὴν διὰ τοῦ θανάτου;

του; Δημεύων ὑπὲρ τοῦ στέμματος τὰ ἐπὶ τῶν πραγμάτων δικαιώματα τὰ ὅποια εἶχεν ἐνῶ ἔζη, ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἀφ' ἧς ἐτέλεσε τὴν πράξιν ἢ ὁποία ἐπέφερε τὸν θάνατόν του! Κριτικός τις παρατηρεῖ, ὅτι ὁ Σαϊκσπὴρ ἐγνώριζε τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Dyer, διότι ὁ συλλογισμὸς τοῦ νεκροθάπτου, εὗρισκόμενος ἐν τῇ τραγωδίᾳ τοῦ Χαμλέτ δὲν εἶναι παρὰ παρωδία τοῦ δικαστικοῦ ἐπιχειρήματος. Ἐὰν ὁ κριτικὸς ἀληθεύῃ, εἰς τὸν δικαστὴν ὀφείλεται ἡ δάφνη τῆς νίκης, διότι ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν ποιητήν. Ἄλλὰ τοιαῦτα παραδείγματα ἦσαν τόσον πολυπληθῆ τότε, ὥστε ἤθελεν εἶναι ἄδικον τὸ ν' ἀποδώσῃ τις τὴν δόξαν εἰς μόνον τὸν Dyer.

Εἰς τὴν ἀποχὴν περιοδικῆς τῶν νόμων μεταρρυθμίσεως, χωρὶς τῆς ὁποίας τὸ ὠραιότερον σύνταγμα θέλει γηράσκει πρόωρα, εἰς τὴν ἀκινήσιαν αὐτὴν ἢ ὁποία καθιστᾷ τὰς λαμπροτέρας θεωρίας ὀπισθοδρομικὰς πρὸς τὰς ὀργώσας ἀνάγκας τῆς κοινωνίας, πρέπει ν' ἀποδώσωμεν τὴν εἰσαγωγὴν γελοίων ψευδῶν, τὰ ὅποια ἐκόσμησαν μὲ τ' ὄνομα νομικῶν πλάσμάτων. Πρὶν ἐνάξῃ τις ὀφειλέτην ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς οἰκονομίας, ὥφειλεν αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ κηρυχθῇ ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου καὶ μ' ὅλον ὅτι τὸ ψεῦδος τοῦτο ἦτον ἡ μόνη βάσις τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου τούτου, ὁ νόμος δὲν ἀπεδέχετο τὴν ἐναντίαν ἀπόδειξιν. Ἐπίσης διὰ νὰ ἐνάξῃ τις ἐνώπιον τοῦ Βασιλικοῦ δικαστηρίου ὀφειλέτην, ὥφειλε νὰ τῷ προσάψῃ πρῶτον ὅτι προσέβαλεν αὐτὸν βιαίως καὶ τεχναζόμενος τὴν αἰσχρὰν αὐτὴν συκοφαντίαν, εἶχε δικαίωμα νὰ καταναγκάσῃ αὐτὸν εἰς πληρωμὴν δυνάμει νέου τινος πλάσματος. Τὰ πλάσματα αὐτὰ πληθυνθέντα ἐπ' ἄπειρον ἦσαν τὰ συνήθη διαδικαστικὰ μέσα, μέσα παράλογα, περιέχοντα ψευδεῖς ὑποθέσεις, διηγήματα ἀνύπαρκτα, αἰνίγματα χωρὶς λύσιν τὰ ὅποια ἐπροστατεύθησαν μὲ τερατώδεις τι ἀξίωμα ὅτι "ἡ ἐπιείκεια συνίσταται εἰς τὸ πλάσμα τοῦ νόμου," ἐκ τούτου ἐγεννήθη τὸ σύστημα τῆς διεξαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων, καθ' ὃ κἀνεὶς δὲν ἤξευρε τί ὥφειλε νὰ ὑποστηρίξῃ

ἢ νὰ ἀντικρούη, διότι τὸ μικρότερον σφάλμα ἐδύνατο νὰ ἀντισταθμίση καὶ νὰ ἀνατρέψῃ ὅλας τὰς περιστάσεις δίκης τινος.

Τὸ ἔργον μας ἔσεται ἀτελὲς ἐὰν ἱστοροῦντες τὴν ἀσθένειαν, δὲν γνωμοδοτήσωμεν περὶ τῆς ἰάσεως. Πολλὰ μερικὰ μεταρρύθμισεις ἐξήλειψαν ἤδη πλείστα ἐλλείμματα τῆς Ἀγγλικῆς νομοθεσίας· ἀλλ' ἡ μεταρρύθμισις πρέπει νὰ ᾖ γενικὴ, καὶ ἡ ἐνέργειά της πρέπει νὰ διατηρῇ πάντοτε τὸν νόμον ἰσχύοντι ἀντὶ νὰ γαλβανίξῃ τις πτώμα καὶ νὰ ἐνδύῃ μὲ νεκρὰν σάρκα τὰ σκωληκόβροτα ὅσα σκελετοῦ, καλλίτερον νὰ πλάττῃ τις ἄνδρα εὐρῶστον καὶ ἰσχυρόν. Τὶ ὠφελοῦν αἱ γνώσεις ὁμοιάζουσαι μᾶλλον μὲ τοῦ ἀγύρτου τὰς γοητείας, παρὰ μὲ τοῦ φιλοσόφου τὴν ἐπιστήμην, διότι τὸ μυστηριῶδες αὐτὸ γλωσσάριον εἶναι ἀπεχθὲς πρὸς τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς, τοῦ κοινοῦ νοῦς, τῆς φιλοκαλίας καὶ τοῦ εὐπρεποῦς καὶ τῆς ἐπιεικειας.

Πρὸς ἐπανάρθωσιν τῶν δεινῶν τούτων ἐπικαλούμεθα τὴν σύστασιν νομοθετικῆς καὶ νομολογικῆς ἐπιτροπῆς, ἐχούσης ἔργον τὸ νὰ δίδῃ εἰς τὸ κοινοβούλιον πληροφορίας καὶ συμβουλὰς λυσιτελεῖς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη θέλει μορφωθῇ ἀπὸ ἀρχαίους δικαστάς. Καταργουμένης τῆς δικαστικῆς ἀρμοδιότητος τῆς βουλῆς τῶν Λόρδων [ὥς εἶναι τοῦτο ἄφευκτον] οἱ ἀπαλλαχθυσόμενοι δικασταὶ ἀπὸ τὰ χρέη ταῦτα, θέλουν ἐνασχολήσῃ τὴν πείραν καὶ τὰς γνώσεις των εἰς τὰ ὅποια ὀφείλουν τὴν εὐγενῆ των ἀνάπαυσιν, *otium cum dignitate* συντελοῦντες εἰς τῶν νόμων τὴν βελτίωσιν, πρὸς αὐτὰς θέλουν προστεθῇ τινὲς ἀνώτατοι ὑπουργηματῖαι, ἐνόσω διαφυλάττουν τὰ ὑπουργηματάτων, ὁ Λόρδος Καγγελλάριος π. χ., ὁ πρόεδρος τῆς δημοτικῆς βουλῆς, ὁ Γραμματεὺς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς, δικηγόροι τινες ἐπίσημοι διὰ τὰς νομικὰς γνώσεις των καὶ διὰ τὴν τέχνην τοῦ γράφειν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἤθελεν εἶναι τελεία εἰν εἰσῆγοντο δύο ἢ τρεῖς ἀντιπρόσωποι ἀπὸ ἕκαστον κόμ-

μὰ τῆς Βουλῆς, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς βουλῆς, καὶ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τινες ὑπάλληλοι διὰ τὴν ὑλικὴν ἐργασίαν.

Ἡ ἐπιτροπὴ ὤφειλεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς νὰ δώσῃ ἐν ὀποδευγμα διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος συντάξεως, δι' ὅλας τὰς κοινοβουλευτικὰς πράξεις· ἔπειτα νὰ συντάξῃ τελείαν καὶ μεθοδικὴν συλλογὴν τῶν ὑπαρχόντων δικαστικῶν αποφάσεων καὶ νόμων.

Δύω ὠφελήματα ἤθελον προκύψῃ, ὑποβαλλομένων ὅλων τῶν προβουλευμάτων, πρὸ τῆς νομοθετικῆς συζητήσεως, εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς ἐπιτροπῆς· ἅ. θέλει βεβαιωθῇ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ἐλάττωμα τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐξαλειφθῇ· β'. τὸ ἴαμα θέλει ἐπιβληθῇ πλεον ἐγκαίρως καὶ ἱαματικώτερον.

Τελευταῖον θέλει ἀναλάβῃ ἄλλην σπουδαιοτάτην ἐργασίαν, τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ βιβλίου τῶν νόμων δημοσιευομένης νέας ἐκδόσεως, ἀφ' ἧς θέλουν ἀφαιρεθῇ ὅλ' οἱ καταργηθέντες ἢ οἱ πεσόντες εἰς ἀχρηστίαν νόμοι. Ἐπίσης θέλει συντάξῃ δικαστικὴν συλλογὴν μὴ περιέχουσιν τὰς καταργηθείσας αποφάσεις δι' ἄλλων προγενεστέρων καὶ τὰ ἔθιμα ἀκυρωθέντα ἀπὸ νόμους κοινοβουλευτικούς.

Ἀδύνατον νὰ μὴ συναισθανθῇ ζωηράν τὴν εὐχαρίστησιν ἀναλογιζόμενος ὅσα εὐεργετήματα ἡ ἀποδοχὴ τοῦ σχεδίου τούτου θέλει γεννήσῃ. Πεποίθαμεν λοιπὸν ὅτι ἡ νόσος εἶναι εὐίατος καὶ ἡ πεποίθησις αὕτη εἶναι εὐτύχημα· διότι ἔθεραπεύθη τις ἤδη ἐξ ἡμισείας, ὅταν γνωρίσῃ τὴν θεραπείαν τοῦ πάθους του.

Π. Α.

[Moutly Cronicle.]